

Sygn. akt III AUa 56/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 października 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Romana Mrotek
Sędziowie:	SSA Barbara Białecka SSO del. Beata Górską (spr.)
Protokolant:	St. sekr. sąd. Katarzyna Kaźmierczak

po rozpoznaniu w dniu 22 października 2015 r. w Szczecinie

sprawy (...) Spółki jawnej z siedzibą w G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

przy udziale zainteresowanych E. T., A. T., J. P., A. W., B. W.

o objęcie ubezpieczeniem społecznym

na skutek apelacji ubezpieczonej

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 22 października 2014 r. sygn. akt VII U 55/14

1. oddala apelację,

2. zasądza od (...) Spółki jawnej z siedzibą w G. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

SSO del. Beata Górską SSA Romana Mrotek SSA Barbara Białecka

III A Ua 56/15

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. decyzją nr (...). (...) z 30 października 2013 roku stwierdził, że J. P. jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia u płatnika składek (...) Spółka jawna w G. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresach od 6 lutego 2006 roku do 27 lutego 2006 roku, od 1 marca 2006 roku do 30 marca 2006 roku, od 3 kwietnia 2006 roku do 28 kwietnia 2006 roku, od 2 maja 2006 roku do 30

maja 2006 roku, od 1 czerwca 2006 roku do 29 czerwca 2006 roku, od 3 lipca 2006 roku do 30 sierpnia 2006 roku, od 1 września 2006 roku do 29 września 2006 roku, od 2 października 2006 roku do 30 października 2006 roku, od 2 listopada 2006 roku do 29 listopada 2006 roku, od 1 grudnia 2006 roku do 28 grudnia 2006 roku, od 2 stycznia 2007 roku do 30 stycznia 2007 roku, od 1 lutego 2007 roku do 27 lutego 2007 roku, od 1 marca 2007 roku do 29 marca 2007 roku, od 2 kwietnia 2007 roku do 27 kwietnia 2007 roku z podstawami wymiaru składek na ww. ubezpieczenia i ubezpieczenie zdrowotne w wysokości szczegółowo wskazanej w treści decyzji.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. decyzją nr (...) z 30 października 2013 roku stwierdził, że A. T. jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia u płatnika składek (...) Spółka jawna w G. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresach od 27 marca 2006 roku do 31 marca 2006 roku, od 3 kwietnia 2006 roku do 28 kwietnia 2006 roku, od 2 maja 2006 roku do 30 maja 2006 roku, od 1 czerwca 2006 roku do 29 czerwca 2006 roku, od 3 lipca 2006 roku do 28 lipca 2006 roku, od 1 sierpnia 2006 roku do 30 sierpnia 2006 roku, od 1 września 2006 roku do 29 września 2006 roku, od 2 października 2006 roku do 30 października 2006 roku z podstawami wymiaru składek na ww. ubezpieczenia i ubezpieczenie zdrowotne w wysokości szczegółowo wskazanej w treści decyzji.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. decyzją nr (...) z 30 października 2013 roku stwierdził, że E. T. jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia u płatnika składek (...) Spółka jawna w G. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresie od 10 lutego 2011 roku do 28 lutego 2011 roku z podstawą wymiaru składek na ww. ubezpieczenia oraz ubezpieczenie zdrowotne w wysokości szczegółowo wskazanej w treści decyzji.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. decyzją nr (...) z 30 października 2013 roku stwierdził, że A. W. jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia u płatnika składek (...) Spółka jawna w G. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresach od 14 kwietnia 2009 roku do 30 kwietnia 2009 roku, od 4 maja 2009 roku do 29 maja 2009 roku, od 1 czerwca 2009 roku do 30 czerwca 2009 roku z podstawami wymiaru składek na ww. ubezpieczenia i ubezpieczenie zdrowotne w wysokości szczegółowo wskazanej w treści decyzji.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. decyzją nr (...) z 30 października 2013 roku stwierdził, że B. W. jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia u płatnika składek (...) Spółka jawna w G. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresach od 14 kwietnia 2009 roku do 30 kwietnia 2009 roku, od 4 maja 2009 roku do 29 maja 2009 roku, od 1 czerwca 2009 roku do 30 czerwca 2009 roku z podstawami wymiaru składek na ww. ubezpieczenia i ubezpieczenie zdrowotne w wysokości szczegółowo wskazanej w treści decyzji.

W uzasadnieniach powyższych decyzji organ rentowy wskazał, że w wyniku kontroli przeprowadzonej u płatnika składek ustalono, iż umowy łączące płatnika z J. P., A. T., E. T., A. W. i B. W. w okresach objętych ww. decyzjami, były umowami o świadczenie usług, pomimo nazwania ich umowami o dzieło. W ocenie organu rentowego zakwestionowane w toku kontroli umowy nie posiadają cech charakterystycznych dla umowy o dzieło, ponieważ czynności podejmowane w ich ramach miały charakter powtarzalny. Umowy te były zawierane wielokrotnie, co miesiąc, a ich przedmiotem było za każdym razem sklejenie pudeł i zawieszek w określonych ilościach.

Odwołania od powyższych decyzji wniósł płatnik (...) Spółka Jawna z siedzibą w G., żądając ich zmiany oraz zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniósł o ich oddalenie w całości oraz zasądzenie od odwołującego się na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego.

Postanowieniami z dnia 29 stycznia 2014 roku sąd połączył sprawy z odwołań płatnika składek od ww. decyzji do wspólnego rozpoznania i wyrokowania.

Wyrokiem z dnia 22 października 2014r. Sąd Okręgowy w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołania oraz zasądził od płatnika (...) Spółki jawnej z siedzibą w G. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. kwotę 300 zł (trzysta złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd I instancji ustalił, że płatnik składek (...) spółka jawna w G. prowadzi działalność w zakresie produkcji opakowań z papieru i tektury, sprzedaży hurtowej artykułów papierowych i tekturowych, sprzedaży maszyn do produkcji opakowań tekturowych i papierowych oraz drukowania gazet.

W okresie od lutego 2006 roku do kwietnia 2007 roku płatnik składek (...) spółka jawna w G. zawarł z J. P. czternaście umów cywilnoprawnych:

- nr (...) z 6 lutego 2006 roku, której przedmiotem było sklejenie 10.000 szt. pudeł poniżej 1,5 mb oraz 10.000 szt. pudeł klejonych 4-ro punktowo w terminie do 27 lutego 2006 roku za wynagrodzeniem 900 zł brutto,

- nr (...) z 1 marca 2006 roku, której przedmiotem było sklejenie 6.000 szt. pudeł powyżej 1,5 mb i 6.000 szt. pudeł poniżej 1,5 mb oraz 7.000 szt. klejonych czteropunktowo w terminie do 30 marca 2006 roku za wynagrodzeniem 1.180 zł brutto,

- nr (...) z 3 kwietnia 2006 roku, której przedmiotem było sklejenie 10.000 szt. pudeł do 1,5 mb, 10.000 szt. powyżej 1,5 mb oraz 7.200 szt. pudeł czteropunktowo klejonych w terminie do 28 kwietnia 2006 roku za wynagrodzeniem 1.700 zł brutto,

- nr (...) z 2 maja 2006 roku, której przedmiotem było sklejenie 10.000 szt. pudeł klejonych czteropunktowo, 10.000 szt. powyżej 1,5 mb i 6.500 szt. do 1,5 mb w terminie do 30 maja 2006 roku za wynagrodzeniem 1.720 zł brutto,

- nr (...) z 1 czerwca 2006 roku, której przedmiotem było sklejenie 10.000 szt. pudeł powyżej 1,5 mb, 10.000 szt. pudeł klejonych 4-punktowo w terminie do 29 czerwca 2006 roku za wynagrodzeniem 1.420 zł brutto,

- nr (...) z 3 lipca 2006 roku, której przedmiotem było sklejenie 10.000 szt. pudeł powyżej 1,5 mb, 3.700 szt. do 1,5 mb oraz 10.000 szt. pudeł klejonych czteropunktowo w terminie do 31 lipca 2007 roku za wynagrodzeniem 1.350 zł brutto,

- nr (...) z 1 sierpnia 2006 roku, której przedmiotem było sklejenie 10.000 szt. pudeł klejonych czteropunktowo, 10.000 szt. powyżej 1,5 mb i 5.500 szt. do 1,5 mb w terminie do 30 sierpnia 2006 roku za wynagrodzeniem 1.770 zł brutto,

- nr (...) z 1 września 2006 roku, której przedmiotem było sklejenie 10.000 szt. pudeł 4pkt, 10.000 szt. poniżej 1,5 mb oraz 6.000 szt. powyżej 1,5 mb w terminie do 29 września 2006 roku za wynagrodzeniem 1.770 zł brutto,

- nr (...) z 2 października 2006 roku, której przedmiotem było sklejenie 10.000 szt. pudeł – klejenie 4 pkt, 10.000 szt. powyżej 1,5 mb oraz 5.500 szt. poniżej 1,5 mb w terminie do 30 października 2006 roku za wynagrodzeniem 1.770 zł brutto,

- nr (...) z 2 listopada 2006 roku, której przedmiotem było sklejenie 10.000 szt. pudeł klejonych 4pkt, 10.000 szt. powyżej 1,5 mb i 5.500 szt. poniżej 1,5 mb w terminie do 29 listopada 2006 roku za wynagrodzeniem 1.770 zł brutto,

- nr (...) z 1 grudnia 2006 roku, której przedmiotem było sklejenie 10.000 szt. pudeł klejonych 4pkt, 10.000 szt. pudeł powyżej 1,5 mb i 5.500 szt. pudeł poniżej 1,5 mb w terminie do 28 grudnia 2006 roku za wynagrodzeniem 1.770 zł brutto,

- nr 014/01/2007 z 2 stycznia 2007 roku, której przedmiotem było sklejenie 4.000 szt. powyżej 1,5 mb i 12.000 szt. pudeł poniżej 1,5 mb w terminie do 30 stycznia 2007 roku za wynagrodzeniem 1.600 zł brutto,

- nr (...) z 1 lutego 2007 roku, której przedmiotem było sklejenie 10.000 szt. pudeł 4pkt, 10.000 szt. pudeł powyżej 1,5 mb i 3.000 szt. pudeł poniżej 1,5 mb w terminie do 27 lutego 2007 roku za wynagrodzeniem 1.555 zł brutto,

- nr (...) z 1 marca 2007 roku, której przedmiotem było sklejenie 10.000 szt. pudeł 4pkt, 10.000 szt. powyżej 1,5 mb i 3.700 szt. do 1,5 mb w terminie do 29 marca 2007 roku za wynagrodzeniem 1.592 zł brutto,

- nr (...) z 2 kwietnia 2007 roku, której przedmiotem było sklejenie 10.000 szt. pudeł 4pkt klejenie, 10.000 szt. pudeł powyżej 1,5 mb i 5.500 szt. do 1,5 mb w terminie do 27 kwietnia 2007 roku za wynagrodzeniem 1.770 zł brutto.

Każdorazowo strony określiły, że do wykonania umowy zamawiający przekazuje materiały potrzebne do wykonania powierzonego zadania.

Za wykonanie ww. umów J. P. otrzymała umówione wynagrodzenie na podstawie przedłożonych rachunków.

W okresie od marca 2006 roku do października 2006 roku płatnik składek (...) spółka jawna w G. zawarł z A. T. osiem umów cywilnoprawnych:

- nr (...) z 27 marca 2006 roku, której przedmiotem było sklejenie 4.400 szt. pudeł czteropunktowo w terminie do 31 marca 2006 roku za wynagrodzeniem 260 zł brutto,

- nr (...) z 3 kwietnia 2006 roku, której przedmiotem było sklejenie 10.000 szt. pudeł do 1,5 mb, 10.szt. pudeł klejonych czteropunktowo w terminie do 28 kwietnia 2006 roku za wynagrodzeniem 1.000 zł brutto,

- nr (...) z 2 maja 2006 roku, której przedmiotem było sklejenie 10.000 szt. pudeł klejonych czteropunktowo i 10.000 szt. powyżej 1,5 mb w terminie do 30 maja 2006 roku za wynagrodzeniem 1.420 zł brutto,

- nr (...) z 1 czerwca 2006 roku, której przedmiotem było sklejenie 10.000 szt. pudeł do 1,5 mb i 10.000 szt. pudeł klejonych 4-punktowo w terminie do 29 czerwca 2006 roku za wynagrodzeniem 1.420 zł brutto,

- nr (...) z 3 lipca 2006 roku, której przedmiotem było sklejenie 5.000 szt. powyżej 1,5 mb, 10.000 szt. klejonych 4-punktowo i 8.000 szt. do 1,5 mb w terminie do 28 lipca 2006 roku za wynagrodzeniem 1.240 zł brutto,

- nr (...) z 1 sierpnia 2006 roku, której przedmiotem było sklejenie 10.000 szt. pudeł czteropunktowo, 10.000 szt. pudeł powyżej 1,5 mb i 3.700 szt. pudeł do 1,5 mb w terminie do 30 sierpnia 2006 roku za wynagrodzeniem w kwocie 1.344 zł brutto,

- nr (...) z 1 września 2006 roku, której przedmiotem było sklejenie 10.000 szt. pudeł 4pkt, 10.000 szt. powyżej 1,5 mb i 5.500 szt. pudeł poniżej 1,5 mb w terminie do 29 września 2006 roku za wynagrodzeniem 1.770 zł brutto,

- nr (...) z 2 października 2006 roku, której przedmiotem było sklejenie 10.000 szt. pudeł – klejenie 4 pkt, 10.000 szt. powyżej 1,5 mb i 3.400 szt. poniżej 1,5 mb w terminie do 30 października 2006 roku za wynagrodzeniem 1.344 zł.

Każdorazowo strony określiły, że do wykonania umowy zamawiający przekazuje materiały potrzebne do wykonania powierzonego zadania.

Za wykonanie ww. umów A. T. otrzymała umówione wynagrodzenie na podstawie przedłożonych rachunków.

Płatnik składek (...) spółka jawna w G. zawarł z E. T. 7 lutego 2011 roku umowę (...), której przedmiotem było sklejenie ręczne zawieszek (...) o wym. 180x75 mm w ilości 47.100 szt., zawieszek (...) o wym. 223x72 mm w ilości 19.650 szt., zawieszek (...) o wym. 223x72 mm w ilości 19.650 szt. oraz zawieszek (...) o wym. 190x72 mm w ilości 27.150 szt. –

łącna ilość zawieszek 113.550 szt. w terminie od 10 lutego 2011 roku do 28 lutego 2011 roku za wynagrodzeniem w wysokości 0,05 zł brutto za 1 szt.

Strony określiły, że do wykonania umowy zamawiający wyda wszelkie niezbędne materiały i narzędzia potrzebne do wykonania powierzonego zadania.

Za wykonanie tej umowy E. T. otrzymała umówione wynagrodzenie na podstawie przedłożonego rachunku.

W okresie od kwietnia 2009 roku do czerwca 2009 roku płatnik składek (...) spółka jawna w G. zawarł z A. W. trzy umowy cywilnoprawne:

- nr (...)z 14 kwietnia 2009 roku, której przedmiotem było ręczne sklejenie kartonów o różnych rozmiarach w ilości 16.800 szt. w terminie do 30 kwietnia 2009 roku za wynagrodzeniem 840 zł brutto,

- nr (...) z 4 maja 2009 roku, której przedmiotem było ręczne sklejenie 28.000 szt. pudeł kartonowych o różnych rozmiarach w terminie do 29 maja 2009 roku za wynagrodzeniem 1.400 zł brutto,

- nr (...) z 1 czerwca 2009 roku, której przedmiotem było ręczne sklejenie 29.400 szt. kartonów o różnych wymiarach w terminie do 30 czerwca 2009 roku za wynagrodzeniem 1.470 zł brutto.

Każdorazowo strony określiły, że do wykonania umowy zamawiający przekazuje materiały potrzebne do wykonania powierzonego zadania.

Za wykonanie ww. umów A. W. otrzymała umówione wynagrodzenie na podstawie przedłożonych rachunków.

W okresie od kwietnia 2009 roku do czerwca 2009 roku płatnik składek (...) spółka jawna w G. zawarł z B. W. trzy umowy cywilnoprawne:

- nr (...) z 14 kwietnia 2009 roku, której przedmiotem było ręczne sklejenie kartonów o różnych rozmiarach w ilości 16.800 szt. w terminie do 30 kwietnia 2009 roku za wynagrodzeniem 840 zł brutto,

- nr (...) z 4 maja 2009 roku, której przedmiotem było ręczne sklejenie 28.000 szt. pudeł kartonowych o różnych wymiarach w terminie do 29 maja 2009 roku za wynagrodzeniem 1.400 zł brutto,

- nr (...) z 1 czerwca 2009 roku, której przedmiotem było ręczne sklejenie 29.400 szt. kartonów o różnych wymiarach w terminie do 30 czerwca 2009 roku za wynagrodzeniem 1.470 zł brutto.

Każdorazowo strony określiły, że do wykonania umowy zamawiający przekazuje materiały potrzebne do wykonania powierzonego zadania.

Za wykonanie ww. umów B. W. otrzymała umówione wynagrodzenie na podstawie przedłożonych rachunków.

W ramach zawartych z płatnikiem składek (...) spółką jawną w G. umów cywilnoprawnych J. P., A. T., E. T., A. W. i B. W. zajmowały się ręcznym klejeniem kartonów. Prace te wykonywały one na terenie wskazanym przez płatnika składek w godzinach otwarcia zakładu pracy. Materiały niezbędne do wykonania powierzonych zadań były dostarczane na konkretne stanowisko pracy. Na zakończenie pracy każda z zainteresowanych odnotowywała ilość wykonanych kartonów, którą kierownik produkcji wpisywał do karty pracy i przekazywał szefowi produkcji. Niesklejone zawieszki lub opakowania odkładane były na wyodrębnione palety.

Płatnik składek (...) spółka jawna w G. mimo zawarcia ww. umów nie zgłosił J. P., A. T., E. T., A. W. oraz B. W. do ubezpieczeń emerytalnego, rentowych i wypadkowego oraz nie uiszczył za ww. zainteresowane składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne.

Na podstawie tak dokonanych ustaleń Sąd Okręgowy zważył, że odwołania płatnika składek (...) spółki jawnej w G., stanowiące przedmiot rozpoznania w niniejszej sprawie, okazały się w całości nieuzasadnione, co skutkowało ich oddaleniem.

Sąd ten ocenił, że istota sporu w niniejszej sprawie sprowadzała się do ustalenia, czy praca wykonywana przez J. P., A. T., E. T., A. W. i B. W. w ramach umów łączących je z płatnikiem składek (...) spółką jawną w G., generowała obowiązek objęcia obowiązkowym ubezpieczeniem emerytalnym, rentowym, wypadkowym i zdrowotnym w okresach wskazanych szczegółowo w treści zaskarżonych decyzji.

Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym uregulowane zostały w ustawie z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U. 2009 Nr 205, poz. 1585 ze zm.). Po przywołaniu treści art. 6 ust. 1 pkt 4, art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt 2 tej ustawy Sąd I instancji wskazał, że w rozpoznawanej sprawie strony różniły się w ocenie tego, na jakich zasadach zainteresowani wykonywali czynności na rzecz płatnika (...) spółki jawnej w G. w okresie objętym zaskarżonymi decyzjami, czy w sposób odpowiadający wykonywaniu umów o dzieło, czy też jak twierdził organ rentowy umów o świadczenie usług, do których stosuje się przepisy o zleceniu.

Sąd I instancji podzielił natomiast w pełni stanowisko organu rentowego, który zarzucił, że całokształt okoliczności towarzyszących wykonywaniu umów przez zainteresowane nie pozwala przyjąć, iż praca wykonywana była przez nich na warunkach umowy o dzieło, ale że była to praca na warunkach charakterystycznych dla umowy o świadczenie usług, do której na podstawie art. 750 k.c. stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu.

Zdaniem Sądu Okręgowego za takim poglądem przemawia sposób realizacji umów zawartych przez płatnika składek z zainteresowanymi.

W tym miejscu Sąd ten przytoczył treść przepisów art. 627 oraz 750 k.c. oraz bogate orzecznictwo i szeroko omówił cechy wyróżniające umowę o dzieło oraz umowę o świadczenie usług.

Sąd I instancji podkreślił także, że mając na względzie specyfikę postępowania w sprawach ubezpieczeń społecznych oraz fakt, iż w przedmiotowej sprawie pomiędzy odwołującą się spółką, a organem ubezpieczeń społecznych powstał spór dotyczący obowiązku ubezpieczeń społecznych (na jaki wskazuje sam ustawodawca w art. 38 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych) – Sąd ten uznał, iż przy rozstrzygnięciu niniejszej sprawy zasadnicze znaczenie winna znaleźć zasada wyrażona w art. 6 k.c., zastosowana odpowiednio w postępowaniu z zakresu ubezpieczeń społecznych. Zgodnie z treścią art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Sama zasada skonkretyzowana w art. 6 k.c., jest jasna. Ten, kto powołując się na przysługujące mu prawo, żąda czegoś od innej osoby, obowiązany jest udowodnić fakty uzasadniające to żądanie, ten zaś, kto odmawia uczynienia zadość żądaniu, a więc neguje uprawnienie żądającego, obowiązany jest udowodnić fakty wskazujące na to, że uprawnienie żądającemu nie przysługuje (Komentarz do kodeksu cywilnego. Księga pierwsza, część ogólna. Stanisław Dmowski i Stanisław Rudnicki, Wydawnictwo Prawnicze Lexis Nexis, Warszawa 2005 r., Wydanie 6).

Przenosząc powyższą regułę na grunt niniejszego sporu Sąd Okręgowy przyjął, że strona odwołująca się, zaprzeczając twierdzeniom organu rentowego, który na podstawie przeprowadzonego postępowania kontrolnego dokonał niekorzystnych dla niej ustaleń, winna w postępowaniu przed sądem nie tylko podważyć trafność poczynionych w ten sposób ustaleń dotyczących obowiązku ubezpieczeń społecznych, ale również, nie ograniczając się do polemiki z tymi ustaleniami, wskazać na okoliczności i fakty znajdujące oparcie w materiale dowodowym, z których możliwym byłoby wyprowadzenie wniosków i twierdzeń zgodnych z jej stanowiskiem reprezentowanym w odwołaniach od decyzji. W ocenie Sądu I instancji płatnik temu obowiązkowi nie sprostał.

Ustalając charakter pracy wykonywanej przez zainteresowane, Sąd I instancji oparł się o dokumenty zgromadzone w aktach organu rentowego, a także o zeznania świadka R. L. (kierownik produkcji u płatnika) oraz zeznania przesłuchanego w charakterze strony współnika spółki (...) Autentyczność dokumentów nie była kwestionowana

przez strony, nie budziła też wątpliwości Sądu. Zeznania ww. osób Sąd uwzględnił jedynie w tym zakresie, w jakim korespondowały one z dokumentami zebranymi w przedmiotowej sprawie i nie były sprzeczne z zasadami logiki.

Sąd orzekający pominął dowód z wyjaśnień zainteresowanych, gdyż pomimo prawidłowego wezwania na rozprawę w charakterze stron, osoby te nie stawily się, nie złożyły też usprawiedliwienia.

Ocena osobowych źródeł dowodowych, w powiązaniu z pozostałym zebranych w sprawie materiałem dowodowym, nie dała Sądowi I instancji podstaw do uwzględnienia odwołań wywiedzionych przez płatnika.

Sąd Okręgowy podkreślił, iż jakkolwiek w polskim prawie obowiązuje zasada swobody zawierania umów, to jednak w postępowaniu przed sądem dopuszczalne jest badanie rzeczywistego charakteru prawnego łączącej strony umowy, a w szczególności sąd ma obowiązek badać, czy dane postanowienia zawarte w umowie, czy też okoliczności związane z jej wykonywaniem nie wskazują, że strony zawierając danego rodzaju umowę nie wykroczyły poza granice swobody kontraktowej wyznaczonej zgodnie z art. 353¹ k.c. m.in. przez kryteria właściwości – natury stosunku prawnego wynikającego z zawartej umowy.

Sąd ten wyjaśnił, że dla potrzeb niniejszych ustaleń bez znaczenia pozostawało to, jak strony nazwały zawarte umowy. Oceniając charakter umów, należy brać pod uwagę nie tylko postanowienia przyjęte przez strony (mogące celowo stwarzać pozory zawarcia innej umowy), lecz także faktyczne warunki ich wykonywania. Nazwa umowy nie może automatycznie przesądzać o jej charakterze. W tym celu zasadnym było zbadanie zarówno postanowień umownych, jak i praktycznych aspektów wykonywania zawartych umów.

Sąd Okręgowy ocenił, że umowy łączące płatnika składek z zainteresowanymi J. P., A. T., E. T., A. W. i B. W. były umowami o świadczenie usług. Czynności podejmowane przez zainteresowane miały charakter typowych prostych, powtarzalnych usług w określonym przedziale czasowym.

Jak wskazał Sąd I instancji, z materiału dowodowego sprawy wynika, że przedmiotem spornych umów było świadczenie przez zainteresowane określonych usług na rzecz działalności gospodarczej prowadzonej przez płatnika składek, a czynności wykonywane przez J. P., A. T., E. T., A. W. oraz B. W. były czynnościami powtarzalnymi, wymagającymi jedynie starannego działania. Nie były to umowy rezultatu. Przedmiotem umów były czynności, które można określić jako nieskomplikowane, powtarzalne, mechaniczne, co pozbawia je cech indywidualnych, wyróżniających i oddala je jakościowo od dzieła, a całkowicie kwalifikuje do czynności faktycznych starannego działania. Rezultat umowy był uzależniony od czynników zewnętrznych np. dostarczenia przez zamawiającego materiałów niezbędnych do wykonania umowy, co oznacza, że wykonawca nie mógł zagwarantować rezultatu umowy, a więc nie mógł zagwarantować powstania dzieła.

Sąd Okręgowy zważył ponadto, że zainteresowane zajmowały się pewnymi etapami związanymi z produkcją opakowań z papieru i tektury. Osoby te nie dostarczały samodzielnie gotowego i zindywidualizowanego dzieła w rozumieniu ustawy. Jak wskazał, przyjmowanie, że wykonanie każdej czynności prowadzącej do powstania efektu materialnego konstituuje umowę o dzieło, obarczone jest błędem. Wykonywanie czynności stanowiących zwykłą część procesu produkcyjnego nie może być utożsamiane z świadczeniem pracy w ramach umowy o dzieło.

Konkludując, Sąd I instancji wskazał, że charakter pracy wskazany w umowach w połączeniu z informacjami dotyczącymi praktycznych aspektów wykonywanej pracy oraz brakiem kategoryczności w określaniu charakteru pracy zainteresowanych w wywodach płatnika składek nie pozwalał na uznanie, iż była to praca na tyle zindywidualizowana, by móc ją uznać za zmierzającą do wytworzenia dzieła. Jednocześnie uznał, że skoro bezsporne jest, iż J. P., A. T., E. T., A. W. i B. W. pracowały dla płatnika składek, wykonując ww. prace, przeto należy uznać, iż świadczyły na jego rzecz klasyczne usługi.

W ocenie sądu orzekającego zamiarem stron i celem umów było uniknięcie dopełnienia obowiązków płatnika składek i w celu osiągnięcia takiego rezultatu nie może być abstrakcyjnie interpretowana zasada swobody umów, prezentowana przez płatnika w odwołaniu. Skoro dana umowa wiążąca się z obowiązkami publicznoprawnymi, w tym wypadku

obowiązkiem opłacenia składek na ubezpieczenia społeczne, to wbrew twierdzeniom strony skarżącej, obowiązkiem organu rentowego, a następnie zakres kognicji sądu ubezpieczeń społecznych sięga badania rzeczywistej treści umowy stron. Odmiennie bowiem ustawodawca traktuje osoby związane umowami zlecenia czy też umowami o świadczenie usług, do których należy stosować przepisy o zleceniu, niż osoby wykonujące dzieło. Zatem zgodnym celem stron tych stosunków zobowiązaniowych było obejście prawa w razie całkowicie dowolnego zawierania umów nazwanych tylko umowami o dzieło w celu uniknięcia obowiązku opłacenia składek na ubezpieczenie społeczne.

Z tych motywów podniesione w odwołaniu zarzuty naruszenia prawa materialnego Sąd orzekający uznał za całkowicie chybione, jako uwarunkowane jedynie interesem procesowym strony, któremu bezkrytycznie płatnik podporządkował cechy umowy o dzieło. Przy tym z całą stanowczością Sąd ten podkreślił, że przepis art. 83 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych daje organowi rentowemu podstawy do prowadzenia postępowania administracyjnego w przedmiocie prawidłowości zgłaszania i przebiegu ubezpieczeń społecznych, co jednoznacznie sprowadza się do badania rzeczywistej treści tytułu podlegania tym ubezpieczeniom (tak wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 19 stycznia 2012 r., sygn. akt III AUa 1539/11, Lex nr 1127086).

W tym stanie rzeczy, stosownie do treści art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., Sąd Okręgowy oddalił odwołania płatnika składek (...) spółki jawnej w G. jako bezzasadne, o czym orzekł w pkt I. sentencji wyroku.

O kosztach postępowania Sąd ten orzekł w oparciu o przepisy art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. oraz § 11 ust. 2 w zw. z § 2 ust. 1 i 2 i § 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 490).

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia wywiódł płatnik składek. Wyrokowi zarzucił:

- naruszenie przepisu prawa materialnego w postaci art. 627 Kodeksu cywilnego, poprzez jego nie zastosowanie w przedmiotowej sprawie i przyjęcie, że umowy zawarte pomiędzy płatnikiem składek a zainteresowanymi, których przedmiotem było sklejenie kartonów o różnych rozmiarach, rodzajach, nie stanowiły umów rezultatu, lecz umowy, których przedmiotem było wykonanie powtarzalnych czynności, które wymagały starannego działania, jak również, że wykonawca nie mógł zagwarantować osiągnięcia rezultatu, gdyż wykonywał przedmiot umowy z materiałów dostarczonych przez zamawiającego, w sytuacji gdy rezultat został określony w umowie, zainteresowani osiągnęli ten rezultat, albowiem wykonali z dostarczonego im materiału gotowe opakowania kartonowe;

- naruszenie przepisu art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. 2009 r. Nr 205, poz. 1585 z późn. zm.), poprzez jego zastosowanie w przedmiotowej sprawie, w sytuacji gdy nie było ku temu podstaw, albowiem zainteresowani nie wykonywali na rzecz płatnika składek czynności na podstawie umów zlecenia lecz wykonywali zamówienia na podstawie umów o dzieło, a zatem nie podlegali z tego tytułu obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu;

- naruszenie przepisu art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez jego zastosowanie w przedmiotowej sprawie, w sytuacji gdy nie było ku temu podstaw, albowiem zainteresowani nie wykonywali na rzecz płatnika składek czynności na podstawie umów zlecenia lecz wykonywali zamówienia na podstawie umów o dzieło i nie podlegali z tego tytułu obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu, a w związku z tym nie podlegali również obowiązkowemu ubezpieczeniu wypadkowemu;

- pominięcie istotnej w sprawie okoliczności, a mianowicie tego, iż w trakcie kontroli przeprowadzonej w Spółce w dniu 13 kwietnia 2006 r., umowy, których przedmiotem było sklejenie opakowań kartonowych, w tym przedmiotowe umowy, które pochodziły z początku 2006 roku, ZUS zakwalifikował jako umowy o dzieło. Płatnik składek podpisując kolejne umowy o identycznej treści, działał w zaufaniu do organów Państwa i nie powinien w chwili obecnej ponosić negatywnych tego konsekwencji;

- naruszenie przepisów postępowania w postaci art. 232 i 233 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego, mające istotny wpływ na wynik sprawy, poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i przyjęcie, że treść dokumentów zgromadzonych w sprawie, tj. treść zawartych z zainteresowanymi umów oraz zeznania zainteresowanych i przedstawiciela płatnika składek, nie pozwalają na przyjęcie, że umowy zawarte z zainteresowanymi były umowami rezultatu, w sytuacji gdy z treści tych dowodów, wynika wyraźnie, iż rezultatem umów było wykonanie opakowań kartonowych i rezultat ten został osiągnięty, a także poprzez przyjęcie, iż wykonawcy realizowali jedynie jeden etap procesu produkcji opakowań, w sytuacji gdy w całości realizowali proces tworzenia opakowania kartonowego.

Wskazując na powyższe płatnik wniósł o zmianę przedmiotowego wyroku w całości i ustalenie, że:

- J. P., jako osoba wykonująca czynności na podstawie umowy o dzieło u płatnika składek nie podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu oraz wypadkowemu w okresach wskazanych szczegółowo w zaskarżonej decyzji dotyczących 2006 roku oraz 2007 roku;

- A. T., jako osoba wykonująca czynności na podstawie umowy o dzieło u płatnika składek nie podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu oraz wypadkowemu w okresach wskazanych szczegółowo w zaskarżonej decyzji dotyczących 2006 roku;

- E. T., jako osoba wykonująca czynności na podstawie umowy o dzieło u płatnika składek nie podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu oraz wypadkowemu w okresach wskazanych szczegółowo w zaskarżonej decyzji dotyczących 2011 roku;

- A. W., jako osoba wykonująca czynności na podstawie umowy o dzieło u płatnika składek nie podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu oraz wypadkowemu w okresach wskazanych szczegółowo w zaskarżonej decyzji dotyczących 2009 roku;

- B. W., jako osoba wykonująca czynności na podstawie umowy o dzieło u płatnika składek nie podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu oraz wypadkowemu w okresach wskazanych szczegółowo w zaskarżonej decyzji dotyczących 2009 roku.

Ewentualnie płatnik wniósł o uchylenie przedmiotowego wyroku w zaskarżonej całości i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Nadto wniósł o zasądzenie od pozwanego organu na rzecz płatnika składek kosztów procesu za I i II Instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu swego stanowiska płatnik podniósł, że zainteresowani nie wykonywali jedynie pewnego etapu produkcji opakowania kartonowego, lecz od początku do końca wykonywali (kleili) opakowania kartonowe z otrzymanego materiału tekturowego. Opakowania kartonowe będące przedmiotem umów zawartych z zainteresowanymi miały nietypowe rozmiary i dlatego musiały być sklejane ręcznie, gdyż nie można było ich skleić mechanicznie na linii produkcyjnej. Apelujący wskazał, że wbrew ustaleniom Sądu I instancji zainteresowani dostarczali płatnikowi składek zindywidualizowane, samodzielne dzieło w postaci opakowania kartonowego.

Zdaniem skarżącego każdy zainteresowany wykonywał karton od początku do końca. Płatnik sprawdzał czy dzieło zostało wykonane prawidłowo i nie ma wad, skoro uzależniał wypłatę wynagrodzenia od wykonania kartonów w sposób prawidłowy, niewadliwy. Gdyby kartony były sklejone wadliwie, nieprawidłowo, to płatnik składek nie wypłaciłby wykonawcy wynagrodzenia.

Ponadto płatnik argumentował, iż sama powtarzalność czynności nie świadczy jeszcze o wykonywaniu pracy w ramach umowy o świadczenie usług (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 13 czerwca 2013 r., sygn. akt III AUa 235/2013, Lexpolonica 7226738), w szczególności w sytuacji gdy położony jest większy nacisk na jakość wykonywanych czynności prowadzących do osiągnięcia określonego dzieła, niż na ich ilość. W przedmiotowej sprawie położony był głównie nacisk na jakość czynności wykonywanych przez zainteresowanych. Zgodnie z treścią zawartych umów, wykonawcy odpowiadali za wady fizyczne. Dzieło nie musi mieć przy tym cech indywidualności w takiej mierze

jak utwór, nie zawsze musi być tworem niepowtarzalnym, chronionym prawem autorskim i wymagającym od jego autora posiadania specjalnych umiejętności (wyrok sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 04 lutego 2014 r., sygn. akt III AUa 333/2013, LexPolonica nr 8402701).

Wyznacznikami odróżniającymi czynności świadczone w ramach umowy o dzieło, od zadań wykonywanych w ramach umowy zlecenia są więc w szczególności: konieczność określenia dzieła z góry w umowie, powstanie w wyniku działań przyjmującego zamówienie konkretnego rezultatu oraz weryfikowalność tego rezultatu (wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 28 stycznia 2014 r., sygn. akt III AUa 369/13, LexPolonica nr 8385743). Płatnik przekonywał, że w przedmiotowej sprawie istniały wymienione powyżej przesłanki uznania zawartych umów za umowy o dzieło, albowiem w umowach został określony rezultat w postaci kartonów, kartony zostały wykonane przez zainteresowanych, a płatnik składek weryfikował, czy zostały wykonane prawidłowe. Jeśli były stwierdzone wady, to płatnik składek wzywał do poprawienia stwierdzonych usterek. W przedmiotowej sprawie rezultat umów o dzieło w postaci opakowań kartonowych był przedmiotem dalszego samodzielnego obrotu gospodarczego, a zatem posiadał kolejną cechę charakterystyczną dla umów o dzieło.

Przedmiotem umów zawartych z zainteresowanymi nie były proste, powtarzalne czynności, lecz konkretny rezultat w postaci sklejonego kartonu.

Ponadto płatnik składek wskazuje, iż Sąd I instancji całkowicie pominął fakt, iż w trakcie kontroli przeprowadzonej w Spółce w dniu 13 kwietnia 2006 r., umowy, których przedmiotem było sklejanie opakowań kartonowych, w tym przedmiotowe umowy, które pochodziły z początku 2006 roku, ZUS zakwalifikował jako umowy o dzieło. W trakcie tej kontroli ZUS, inspektorzy nie mieli żadnych wątpliwości, co do charakteru tych umów. Spółka nie miała zatem żadnych podstaw do tego aby zmieniać kwalifikację prawną tych umów i w związku z tym zgłaszać osoby, z którymi je podpisuje do ubezpieczenia społecznego. Spółka działała w zaufaniu do organów Państwa i w chwili obecnej nie może ponosić negatywnych tego konsekwencji.

W odpowiedzi na apelację organ wniósł o jej oddalenie w całości, a także o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za II instancję.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja płatnika składek okazała się nieuzasadniona.

Sąd Apelacyjny nie dopatrywał się wadliwości postępowania przed Sądem Okręgowym, który starannie zebrał i rozważył wszystkie dowody oraz ocenił je w sposób nie naruszający zasady swobodnej oceny dowodów. Prawidłowo dokonane ustalenia faktyczne oraz należycie umotywowaną ocenę prawną sporu Sąd Odwoławczy przyjmuje za własną, w pełni dzieląc wywody zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Z tego też względu Sąd Apelacyjny nie dostrzega potrzeby ponownego szczegółowego przytoczenia zawartych w nim argumentów.

W ocenie Sądu Apelacyjnego nie zasługuje na uwzględnienie zarzut przekroczenia przez Sąd Okręgowy granic swobodnej oceny dowodów – art. 233 § 1 k.p.c. Przepis ten wyraża zasadę swobodnej oceny dowodów, zgodnie z którą sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według swego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Przepis art. 233 § 1 k.p.c., przy uwzględnieniu treści art. 328 § 2 k.p.c., nakłada na sąd orzekający obowiązek: po pierwsze - wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału, po drugie - uwzględnienia wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu, po trzecie - skonkretyzowania okoliczności towarzyszących przeprowadzeniu poszczególnych dowodów, mających znaczenie dla oceny ich mocy i wiarygodności, po czwarte - wskazania jednoznacznego kryterium oraz argumentacji pozwalającej - wyższej instancji i skarżącemu - na weryfikację dokonanej oceny w przedmiocie uznania dowodu za wiarygodny bądź też jego zdyskwalifikowanie, po piąte - przytoczenia w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia dowodów, na których sąd się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności. Jak trafnie przyjmuje się przy tym w orzecznictwie sądowym, jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.) i musi się ostać, choćby

w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w powiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2002 r., II CKN 817/00, Lex nr 56906). Dla skuteczności zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie wystarcza więc stwierdzenie o wadliwości dokonanych ustaleń faktycznych, odwołujące się do stanu faktycznego, który w przekonaniu skarżącego odpowiada rzeczywistości. Konieczne jest tu wskazanie przyczyn dyskwalifikujących postępowanie sądu w tym zakresie. W szczególności skarżący powinien wskazać, jakie kryteria oceny naruszył sąd przy ocenie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłusznie im je przyznając (por. stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone między innymi w: postanowieniu z dnia 23 stycznia 2001 r., IV CKN 970/00, Lex nr 52753; wyroku z dnia 12 kwietnia 2001 r., II CKN 588/99, Lex nr 52347; postanowieniu z dnia 10 stycznia 2002 r., II CKN 572/99, Lex nr 53136). Skarżący powyższym wymaganiom nie sprostał, a jedynie zaprezentował własne, korzystne dla strony skarżącej ustalenia faktyczne. Podczas gdy zarzut obrazy przepisu art. 233 § 1 k.p.c. nie może polegać jedynie na przedstawieniu własnej, korzystnej dla strony ocenie materiału dowodowego.

Dalej należało odnieść się do zarzutów apelującego sugerujących naruszenie przepisu art. 627 k.c. oraz art. 6 i art. 12 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

W niniejszej sprawie z ustaleń faktycznych, zgodnych z zasadami logicznego rozumowania oraz doświadczenia życiowego i nienaruszających granic swobodnej oceny dowodów wyrażonej w art. 233 § 1 k.p.c. wynika, że zainteresowani zobowiązani byli do wykonywania usług polegających na sklejeniu określonej w umowie ilości pudeł. Już samo takie określenie przedmiotu umowy, wskazuje na konieczność podjęcia szeregu jednorodzących, powtarzających się czynności, a nie, jak usiłuje przekonać apelujący, na określony rezultat posiadający samodzielną wartość w obrocie. Kwestię tę w oparciu o bogate orzecznictwo drobiazgowo rozważył już Sąd I instancji. Sąd Odwoławczy dzieląc te rozważania dodatkowo wskazuje, że celem zawartych umów było staranne wykonanie jak największej ilości finalnego produktu. Wykonywanie tych czynności nie może być potraktowane jako „dzieło” w rozumieniu art. 627 k.c. Sąd Apelacyjny niezmiennie stoi na stanowisku, że szereg powtarzalnych czynności, nawet gdy prowadzi do określonego efektu, nie może być zawsze traktowany jako realizacja umowy o dzieło. Dostrzec trzeba, że co do zasady nawet czynności podejmowane w ramach stosunku pracy przynoszą wymierny efekt, którego jednak nie można utożsamiać z pojęciem „dzieła”.

Wolą stron umowy było świadczenie usług, a nie wykonanie dzieła, gdyż wbrew twierdzeniom apelacji, spójne zeznania zainteresowanych wskazują, że powierzone prace wykonywali schematycznie i niemal taśmowo: jedna osoba składała kartony, druga kleiła. Nadto zeznania te przeczą literalnej treści umów, albowiem wynika z nich, że zainteresowani nie liczyli ilości sklejonnych kartonów, a wynagrodzenie otrzymywali w formie dniówki, zaś w przypadku nieobecności w pracy wynagrodzenie nie było płacone. W rzeczywistości zatem, wbrew zapisom umów, wynik – ilość sklejonnych kartonów - nie był z góry określony, albowiem sam płatnik nie był w stanie z góry przewidzieć ilości wykonanych przez zainteresowanych sztuk. Mechanizm zatem ustalania wynagrodzenia oraz jego wypłaty oznaczał, że wynagrodzenie za pracę nie było zindywidualizowane od rezultatu, lecz wyłącznie od czasu niezbędnego na wykonanie prac przez zainteresowanych. Sąd Apelacyjny ocenił, że niemożliwe było, by strony w dacie zawierania umów potrafiły wskazać konkretną wysokość wynagrodzenia. Przeczy temu odwołanie się do wystawionego końcowo rachunku. Wystawianie rachunków prowadzi do logicznego wniosku, że zainteresowani w czasie swej pracy wykonywali czynności składania i sklepania kartonów, które dopiero po zsumowaniu umożliwiły określenie kwoty należnej im tytułem wynagrodzenia.

W dalszej kolejności należało podkreślić, że umowa o dzieło jest umową konsensualną, dwustronnie zobowiązującą, wzajemną i odpłatną, a jej zawarcie następuje zgodnie z ogólnymi zasadami dotyczącymi umów. W wypadku tej umowy niezbędne jest, aby starania przyjmującego zamówienie doprowadziły w przyszłości do konkretnego, indywidualnie oznaczonego rezultatu, jako koniecznego do osiągnięcia. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, strony nie zawarły umowy, zgodnie z którą wykonanie mniejszej ilości kartonów niż było to umówione, prowadziłyby do stwierdzenia, iż do powstania dzieła w ogóle nie doszło, rezultat nie został osiągnięty i wynagrodzenie nie należałoby

się. Niezgodne z zasadami doświadczenia życiowego byłoby ustalenie, że wykonanie tylko np. 3/4 partii wiązałoby się z utratą prawa do jakiegokolwiek zarobku. Wskazuje też na to fakt, że wypłata następowała na podstawie rachunku wystawianego po przedłożeniu wykazu wykonanej pracy, a zatem po określeniu jej rozmiarów. Natomiast sam pojedynczy karton w realiach niniejszej sprawy, zdaniem Sądu Odwoławczego, nie ma cech dzieła. Nie jest zindywidualizowanym, konkretnym przedmiotem. Sposób sklejanie kartonów przedstawiany był zainteresowanym przez pozostałych pracowników, był to sposób uniwersalny, za pomocą którego powstawały setki identycznych pudeł. Gdyby wykonany przez jednego z zainteresowanych karton umieścić obok innego kartonu wykonanego przez pozostałych zainteresowanych, nie dałoby się go wyróżnić. Dodatkowo Sąd Apelacyjny zwraca uwagę, że fakt przedstawiania zainteresowanym schematu wykonania pudeł świadczy o tym, że sposób ich wykonania nie był pozostawiony ich uznaniu, ale musiał być wykonany zgodnie z wytycznymi, co stoi w sprzeczności z zasadniczymi cechami umowy o dzieło, która charakteryzuje się brakiem zależności przyjmującego zamówienie od zamawiającego. Przyjmujący zamówienie wykonuje dzieło samodzielnie. Umowa o świadczenie usług, do której odpowiednio mają zastosowanie przepisy o zleceniu, polega na wykonywaniu czynności w sposób ściśle wskazany przez zlecającego usługę (art. 737 k.c.). Natomiast wykonanie dzieła zwykle wymaga określonych kwalifikacji, umiejętności i środków. Chodzi raczej o wymóg zachowania samodzielności w wytwarzaniu dzieła, a na tej płaszczyźnie schemat i instrukcje przekazywane zainteresowanym wskazywały na brak takiej samodzielności, co zbliżało te umowy do umów o świadczenie usług, a nie przemawiały jedynie za traktowaniem ich jako elementu współpracy w myśl art. 640 k.c.

Konstrukcja umowy, jej elementy składowe i rzeczywista wola stron, jak słusznie przyjął Sąd Okręgowy, zbliża zatem ten stosunek zobowiązaniowy do umowy o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy dotyczące umowy zlecenia (art. 750 k.c.). Umowa tego typu nie akcentuje rezultatu jako koniecznego do osiągnięcia, zatem to nie z góry określony wynik, lecz starania w celu osiągnięcia tego wyniku, są elementem wyróżniającym dla umowy zlecenia, tj. przedmiotowo istotnym (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 21 grudnia 1993 r., III AUr 357/93, OSA 1994/6/49). Sąd Apelacyjny nie dopatrył się więc naruszenia w zaskarżonym orzeczeniu przepisu art. 627 k.c.

W reakcji na dalsze argumenty apelującego, wyjaśnienia wymaga, że okoliczność, iż kartony wykonane przez zainteresowanych podlegały sprawdzeniu przez pracowników płatnika pod względem prawidłowości wykonania, nie ma wpływu na ustalenie, że łączący strony stosunek miał postać umowy o świadczenie usług. Umowa ta jest bowiem umową nienazwaną, której cechy nie zostały sprecyzowane ustawowo. Zakres zastosowania art. 750 k.c. jest bardzo szeroki z uwagi na określenie przedmiotu umów, których dotyczy. Pojęcie usług jest bardzo pojemne i obejmuje wykonywanie czynności dla innej osoby. Świadczenie usług może polegać na wykonywaniu czynności faktycznych, o ile nie są one uregulowane innymi przepisami (tak w: G. Bieniek, Komentarz, t. II, 2006 r.; czy K. Pietrzykowski, Komentarz, t. II, 2003 r.). Z tego względu Sąd Apelacyjny nie podzielił argumentu skarżącego, jakoby sprawdzalność wykonanych kartonów pod względem istnienia ewentualnych wad, przesądzała o tym, że zawarta została umowa o dzieło.

Kończąc Sąd Apelacyjny zaznacza, że wbrew przekonaniu apelującego, kontrola przeprowadzona w spółce w 2006 roku oraz jej wyniki nie stanowią istotnej okoliczności w niniejszej sprawie. Stanowisko Zakładu Ubezpieczeń społecznych oraz interpretacje przepisów dokonywane przez ten organ nie są w żadnym zakresie wiążące dla Sądu tak I, jak i II instancji. Nadto Sąd obowiązany jest badać realia i okoliczności konkretnej, aktualnie rozpoznawanej sprawy, której przedmiot wyznacza treść zaskarżonych decyzji. Poza obszarem zainteresowania Sądu pozostają decyzje wydane we wcześniejszym czasie.

Powyższe prowadzi do wniosku, że pomiędzy (...) Spółką Jawną z siedzibą w G. a J. P., A. T., E. T., A. W. oraz B. W. doszło do zawarcia umów o świadczenie usług. Ten stosunek obligacyjny uzasadniał natomiast objęcie zainteresowanych ubezpieczeniami emerytalnym, rentowymi i wypadkowym zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 4 oraz art. 12 ust. 1 ustawy systemowej.

Zatem, wyrok Sądu Okręgowego okazał się prawidłowy, zaś zarzuty apelacji nie zasługiwały na uwzględnienie.

Uwzględniając powyższe, na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd drugiej instancji oddalił apelację jako bezzasadną.

O kosztach postępowania apelacyjnego, Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie przepisu art. 98 § 1 k.p.c. zgodnie, z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu), przy czym Sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji (art. 108 § 1 k.p.c.). Do celowych kosztów postępowania należy, między innymi, koszt ustanowienia zastępstwa procesowego, który w sprawach o objęcie ubezpieczeniem społecznym, wynosi 60 zł, zgodnie z § 11 ust. 2 w związku z § 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. nr 163, 1349 ze zm.). Zatem, skoro oddalono w całości apelację skarżącego, uznać należało, że przegrał on postępowanie odwoławcze w całości, a wobec tego, zasądzono od apelującego na rzecz organu rentowego zwrot kosztów zastępstwa procesowego w całości – 120 zł, zgodnie z § 12 ust. 1 pkt. 2 powołanego rozporządzenia (punkt 2).

SSA Barbara Białecka SSA Romana Mrotek del. SSO Beata Górka